

SMURTO, PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO ALYTAUS R. SIMNO GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Alytaus r. Simno gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – Gimnazijos tvarkos aprašas) paskirtis – padėti gimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Simno gimnazijoje.
3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis „Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis“, patvirtintomis LR švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190.
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į smurtą, patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, patyčias, turi reaguoti ir jas stabdyti;
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą, patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
5. Visi gimnazijos bendruomenės nariai (vaikai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (kiti atstovai pagal įstatymą), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su gimnazijos smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu (darbuotojai).
6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 6.1. smurtas, patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.
 - 6.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
 - 6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;
 - 6.3. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.
 - 6.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
 - 6.5. smurtą, patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);
 - 6.6. smurto, patyčių stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie smurtą, patyčias;
 - 6.7. smurto, patyčių prevencija – veikla, skirta smurto, patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

- 6.8. smurto, patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto, patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);
- 6.9. Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – smurto, patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Smurto, patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisija, klasių auklėtojai, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.
8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už Gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio gimnazijos smurto, patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenei ir vykdymą.
9. Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja, Simno gimnazijos vaiko gerovės grupė, kuri kasmet:
- 9.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;
 - 9.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių auklėtojų dėl gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą, patyčias ir atlieka jų analizę (forma 1 priedas);
 - 9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą, patyčias analizės duomenimis, rengia smurto, patyčių mažinimo planą;
 - 9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo planą posėdyje;
 - 9.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto, patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;
 - 9.6. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl Gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;
 - 9.7. atlieka kitus Gimnazijos smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.
10. Klasės auklėtojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą, patyčias, informuoja vaiko gerovės komisiją apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu, patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. Visais įtariamų ir realių smurto, patyčių atvejais kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:
- 11.1. įsikiša įtaręs ir/ar pastebėjęs smurtą, patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;
 - 11.2. primena vaikui, kuris smurtauja, tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;
 - 11.3. jei kyla pavojus vaiko sveikatai ir gyvybei, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);
 - 11.4. informuoja klasės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, smurtą;
 - 11.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
12. Gimnazijos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo reagavimo įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą veiksmai:
- 12.1 išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsdamas imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

- 12.2. įvertina grėsmę vaikui, jo sveikatai ir, esant poreikiui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);
- 12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;
- 12.4. informuoja klasės auklėtoją apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).
- 12.5. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
13. Klasės auklėtojas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, smurtą:
- 13.1. užpildo pranešimo apie smurtą, patyčias formą;
- 13.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto, patyčių dalyviais, tą pačią dieną informuoja tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą), esant poreikiui, kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;
- 13.3. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
14. Klasės auklėtojas, nesiliaujant smurtui, patyčioms ar esant sudėtingesniai smurto, patyčių atvejui, kreipiasi į gimnazijos vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.
15. Gimnazijos vaiko gerovės komisija įvertinusi turimą informaciją:
- 15.1. supažindina skriaudėją ir jo tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą) su galimomis pasekmėmis, esant poreikiui ar nusižengimui pasikartojant, numato veiksmų planą;
- 15.2. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;
- 15.3. atlieka kitus Gimnazijos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
16. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.
17. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti gimnazijos direktorių, kuris imasi Gimnazijos tvarkos apraše ar kituose gimnazijos dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Gimnazijos direktorius, sužinojęs apie gimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių, numatytų Gimnazijos tvarkos apraše.
19. Kitiems smurto, patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar mokytojų pagalba.
20. Ypatingais atvejais ar, esant kitoms priežastims, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti gimnazijoje, klasės auklėtojas nukreipia vaiką ir jo tėvus (kitus atstovus pagal įstatymą) į savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens aplanke, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

ALYTAUS R. SIMNO GIMNAZIJA

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ, PATYČIAS FORMA

(data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą, patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą patyčias:	
Kada smurtas, patyčios įvyko (data, val.):	
Kur įvyko smurtas, patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uĳimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt. ☐ Fizinės: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.; ☐ Socialinės: socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.; ☐ Elektroninės: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt. ☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Kurį kartą toks elgesys pastebėtas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko(-ų), kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko(-ų), stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Veiksmai po įvykio:

--

užpildžiusio asmens vardas, pavardė

parašas

PAGALBOS MOKINIUI PLANAS

Mokinio vardas, pavardė _____

Klasė _____

Data _____

Etapai	Veiksmi	Teigiami pokyčiai	Pastabos

Užpildė (pareigos)

(parašas)_____
(v., pavardė)

ALYTAUS R. SIMNO GIMNAZIJA

REAGAVIMO Į SMURTĄ, PATYČIAS IR PAGALBOS TEIKIMO SCHEMA

